

NRO 14102 Morlandadalen – Orust kommun Område av riksintresse för naturvård

Områdesnummer: NRO 14102 **Områdesnamn:** Morlandadalen 184 **Kommun:** Orust **Kartblad:** 8A
SO Area: 1446 ha varav 1419 ha land och 27 ha vatten **Naturgeografisk region:** 15 d Ljungheds- och kustskogsområdena längs svenska västkusten **Kust/havsregion:** - **Regionindelning för sjöar och vattendrag:** Huvudavrinningsområde 108/109 **Agrara kulturlandskapsregioner:** 7, Bohuslänska kustbygden **Landskapsform:** Sprickdalslandskap, Större förkastningslinje **Riksvärde:** **Landskapstyp**
Naturtyp **Vegetationstyp** **Arter** **Geologi** Skogslandskap Ädellövskog Flora Överskjutning, Förkastningsbrant Berggrundsmorfologi Våtmarkskomplex Flora

Värdeomdöme: *Hela området:* Området uppvisar en provkarta på landskapselement och processer av geovetenskapligt slag. Storehamnsplatåns markerade västra brant mot Morlandadalen präglar i hög grad den magnifika landskapsbilden. *Geologi:* Morlandadalen är en förkastningsdal bildad i en överskjutning som är vetenskapligt belagd. Det avgränsade området utgör en skiva som lyfts i väster. Spår av deformationen syns på västsidan av vägen mellan Bua och Stensbo. Nere i dalen vid Boxvik finns rester efter hårt exploaterade skalbankar. *Lövskog:* I branterna i dalens södra delar, norr om Boxvik, finns artrika maritima lövsån delvis på kalkrikt underlag. Längre norrut finns flera bestånd med åldriga ädellövskogar där jordmånen har givit upphov till en rik lundflora. *Våtmarker:* I Storehamnsområdet finns ett mosaikartat våtmarkskomplex som är typiskt för västkustens småbrutna sprickdalsterräng. Fattiga våtmarker dominerar men ställvis finns även kalkpåverkade kärr med rik flora. **Huvudkriterier:** Framstående exempel på en landskapstyp som särskilt väl visar landskapets utveckling i en förkastningslinje med överskjutningsmassiv.(A). Sällsynta naturtyper i form av änglövskogar längs förkastningsbrant (C) B för våtmarken. **Stödkriterier:** Storlek, mångformighet, naturlighet, kontinuitet, representativitet, nyckelområde, sårbarhet. **Förutsättningar för bevarande:** En mycket restriktiv hållning vid nylokalisering av bebyggelse i dalgången samt på hällmarksområdena. Skogsbruk med stor naturvårdshänsyn på hällmarksplatåerna och inga ingrepp i randlövskogarna (speciellt viktigt i ängslövskogarna). Områdets värden kan påverkas negativt av vägdragningar och olämpligt lokaliserad bebyggelse eller andra anläggningar. Bevarandet av våtmarkernas värde kräver att områdets hydrologi skyddas mot dränering, vattenreglering, dämning och torvtäkt. Avverkning av sumpskogar, skogar på fastmarksholmar och i kantzoner bör ej utföras. **Säkerställande och internationell status:** Orust kommun 1977: Markdispositionsplan och kommunöversikt för sydvästra delen av kommunen. Kommunen anser att utredning bör komma till i syfte att skydda området vid Hjortsbacken och kring de centralt belägna sjöarna på Storehamnsplatån som naturreservat. I övrigt har kommunen uppfattningen att restriktiva bestämmelser i 185 kommunöversikten ger skydd åt dalgången i den mån den inte är skyddad genom förordnanden. Länsstyrelsen, Natur i Göteborgs och Bohus län. Objekten nr 8-12. Norra delen av området är skyddat genom naturreservatföreskrifter (Morlanda). För ängs-lövskogen vid Glimsås gäller landskapsskydd enligt 19 § naturvårdslagen. Våtmarken ingår i myrskyddsplan. Området berör område av riksintresse för friluftslivet FO 3, södra Bohusläns kust från Lysekil till Nordre älvs mynning och område av riksintresse för kulturminnesvården KO 033, Morlanda-Tore-bo. **Områdets huvuddrag:** Morlandadalen är en fortsättning på den från söder långt inskurna havsviken Boxviks kile. Dalen har en nord-sydlig till nordost-sydvästlig riktning och är ca sju kilometer lång och som bredast 500 meter. Dalen har bildats dels genom en förkastning varvid landblocken förskjutits i vertikalled i förhållande till varandra, dels genom en horisontell överskjutning av den östra bergssidan över den nedtippade västra. Vid överskjutningen bildades en krossbergart, mylonit. Denna återfinns i glidräfflor som visar landblockens rörelser. Den västra dalsidan har dessutom varit mer exponerad för inlandsisens eroderande verkan vilket bidragit till flackare och mera rundade hällar. I den östra dalsidans branta partier finns tvärgående sprickdalar på flera ställen och i övergången till dalbotten talus och skalbankar. På skalförande sediment växer på många ställen en rik ängsskogsvegetation. Denna är

särskilt väl utvecklad vid Glimsås, som kan uppvisa en synnerligen artrik lundmiljö. Vegetationen på västra dalsidan domineras av hedmarker med inslag av mindre lövdungar. Endast en mindre del av Storehamnsplatån ingår i det avgränsade området. Särskilt värdefulla är de områden på platån som har växtsamhällen på skaljord. Detta gäller bl.a sjöområdet i den centrala delen där gotlandsag förekommer långt utanför sitt egentliga utbredningsområde. I den smala dalgången från Boxvik i söder till Hjortbacken på platån finns bl a kalkpåverkade myrmarker. Våtmarken i Storehamnsområdet är ett mosaikartat våtmarkskomplex med höga värden. Området har delvärden av fukthet och topogent kärr med inslag av sumpskog. I anslutning till Hjortbacken och öster om Djupvatten finns kalkpåverkade kärr. I övrigt domineras området av fattigkärr med tillhörande vegetation. Våtmarkerna runt Hjortbacken utgör goda häcknings- och näringsplatser för vadare. Området är vetenskapligt dokumenterat och av stort värde som referenslokal. **Anmärkingar:** VMI ID:08A0J01

Referenser: Bengtson, O. 1992. Inventering av ädellövskog. Orust kommun. Länsstyrelsen, rapport 1992:8. Gillner V 1975 Morlanda säteri, naturreservat - en inventering med synpunkter på skötsel av området. Hallberg P 1965 Vegetation auf den Schalenablagerungen in Bohuslän. Acta Phys Soc, Uppsala. Ljungner E 1927 Spaltentektonik und Morphologie den Schwedischen Skagerackkuste. Bull Geol Inst, Uppsala Länsstyrelsen 1979. Natur i Göteborgs och Bohus län. Länsstyrelsen i Göteborgs och Bohuslän 1997. Våtmarksinventering i Göteborgs och Bohuslän län. Naturvårdsverket 1994, Myrskyddsplan för Sverige. 186 Olsson L 1976. Storehamnsområdet - en naturinventering. Länsstyrelsens naturinventeringar 1976:9. Orust kommun 1977. Förslag till ändring och markdispositionsplan och kommunöversikt för den sydvästra delen av kommunen. Antagen av kommunfullmäktige 1977-09-29.